

Dr Krzysztof Kopociński

Dr Zbigniew Kopociński

Prof. dr hab.
Czesław Jeśman

Łódź – UM

**POR. DR WENDELIN STANEK (1897-1960), OFICER-LEKARZ,
KTÓRY WYCHOWAŁ BŁOGOSŁAWIONEGO KAPELANA
POWSTANIA WARSZAWSKIEGO KS. JÓZEFA STANKA (1916-1944)**

Abstract

The article presents the life of a Polish medical officer Lt. dr. Wendelin Stanek (1897-1960) who was the brother of the blessed priest Joseph Stanek (1916-1944), the Home Army chaplain murdered by the Germans during the Warsaw Uprising in September 1944. In 1923, after the death of their parents Wendelin and his sister Stefania took up the education of youngest brother Joseph at the same time studied medicine at the Jagiellonian University in Cracow. In 1926, he received a doctor's degree. Then dr W.Stanek worked in Siemianowice Śląskie, where in 1933 he became director of the hospital. In 1941, Joseph Stanek graduated from the Holy Seminary and was ordained a priest. During the occupation he was a chaplain of the Home Army, during the Warsaw Uprising in the „Kryśka” group in Czerniakow. On September 23, 1944, the Germans hung him in the ruins of house on 51 Solec Street. In 1945, Wendelin Stanek was appointed to the Polish Army and became the head of surgery at the Garrison Hospital in Ilowa. After the demobilization in 1947 he returned to Siemianowice. Dr. Wendelin Stanek died on December 15, 1960, at the age 63. In June 1999, Father Joseph Stanek was declared blessed.

Streszczenie

Artykuł przedstawia sylwetkę polskiego lekarza wojskowego por. dr. Wendelina Stanka (1897-1960), który był bratem błogosławionego księdza Józefa Stanka (1916-1944), kapelana Armii Krajowej zamordowanego przez Niemców w czasie Powstania Warszawskiego we wrześniu 1944 roku. W 1923 roku, po śmierci rodziców, Wendelin wraz z siostrą Stefanią zajął się wychowywaniem najmłodszego brata Józefa, jednocześnie studiował medycynę w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 1926 roku uzyskał dyplom lekarza. Następnie dr W.Stanek pracował w Siemianowicach Śląskich, gdzie w 1933 roku został dyrektorem szpitala. Józef Stanek w 1941 roku ukończył Wyższe Seminarium Duchowne i uzyskał święcenia kapłańskie. W czasie okupacji był kapelanem Armii Krajowej, w Powstaniu Warszawskim w Zgru-

powaniu „Kryśka” na Czerniakowie. 23 września 1944 roku Niemcy powiesili go w ruinach domu przy ulicy Solec 51. Wendelin Stanek w 1945 roku został powołany do Wojska Polskiego, pełnił funkcję szefa chirurgii Szpitala Garnizonowego w Łowej. Po demobilizacji w 1947 roku powrócił do Siemianowic Śląskich. Dr Wendelin Stanek zmarł 15 grudnia 1960 roku w wieku 63 lat. W czerwcu 1999 roku ks. Józef Stanek został ogłoszony błogosławionym.

13 czerwca 1999 roku wielki Polak, Papież Jan Paweł II ogłosił błogosławionym Kościoła Rzymsko-Katolickiego ks. Józefa Stanka pseudonim „Rudy” (1916-1944), bohaterskiego kapelana Zgrupowania „Kryśka” w czasie Powstania Warszawskiego. Jego życie a szczególnie śmierć, którą zadali mu niemieccy oprawcy, stała się jednym z symboli tragedii „miasta nieujarzmionego”. Biografia księdza Stanka jest dość dobrze opisana w wielu źródłach, natomiast prawie nigdzie nie ma większej wzmianki o jego dużo starszym bracie Wendelinie, który był lekarzem i zapewne stanowił wzór dla młodszego rodzeństwa i w pewien sposób ukształtował ich świat wartości. Obaj bracia urodzili się w Łąpszach Niżnych na Spiszu (powiat Nowy Targ, woj. nowosądeckie), starszy 19 października 1897 roku, zaś młodszy 4 grudnia 1916 roku. Ich rodzicami byli miejscowi rolnicy Józef Stanek i Agnieszka z domu Nowak, którzy dochowali się aż ośmiorga dzieci, przyszyły kapelan walczącej Warszawy był ich najmłodszym synem. Duża różnica wieku między rodzeństwem sprawiła, iż nie byli oni dla siebie towarzyszami dziecinnych zabaw, lecz raczej starszy był wzorem dla młodszego¹.

Wendelin początkową edukację odbywał w Szkole Powszechnej w rodzinnej miejscowości, następnie w gimnazjum w Podolińcu, gdzie w 1916 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. Trwała już wtedy I wojna światowa, jako dziewiętnastoletni mężczyzna został powołany do służby wojskowej w C.K. Armii. Walczył na froncie rosyjskim, jako maturzysta i dzielny żołnierz dosłużył się stopnia podporucznika piechoty, jednak wkrótce dostał się do niewoli i resztę wojny spędził w rosyjskim obozie jenieckim. Los potraktował go dość łagodnie, należy pamiętać, że wielu jego kolegów zginęło lub zostało ciężko okaleczonych, walcząc często przeciwko swym rodakom, lecz służącym w mundurach rosyjskich. Bratobójcza walka Polaków pod obcymi rozkazami nie miała najmniejszego sensu i nie przynosiła pożytku sprawie narodowej, toteż pobyt w niewoli był w tej sytuacji bardzo dobrym wyjściem. Po zakończeniu działań wojennych rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, jednocześnie zaangażowany był w prace Polskiego Komitetu Plebiscytowego na terenie Spiszu i Orawy².

Gdy starszy brat zdobywał swoje wojenne doświadczenia i oficerskie epolety, w rodzinnym domu przyszedł na świat najmłodszy braciszek, nazwany po ojcu Józefem.

¹ Krzysztof Kopociński, Zbigniew Kopociński, Czesław Jeśman: Lekarze szpitala wojskowego w Żarach. Żary, wyd. Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 2014, s. 372; <http://rodzinarodzin.pl/index.php/stanek/dostep> 17.09.2017

² Materiały i informacje udostępnione dzięki uprzejmości J. Stanka

Ryc. 1 Por. dr Wendelin Stanek (1897-1960),
udostępnione dzięki uprzejmości J.Stanka

Jako siedmioletnie dziecko przeżył ogromną tragedię, panująca w tym czasie epidemia duru plamistego spowodowała w 1923 roku śmierć obojga jego rodziców a także dziadków. Olbrzymią traumę łagodziła obecność dorosłego rodzeństwa, które podjęło trud wychowania swego brata. Szczególną rolę odegrała na tym polu siostra Stefania i brat Wendelin, który wówczas był jeszcze studentem medycyny. Starali się dbać o edukację Józefa, który podobnie jak wcześniej rodzeństwo zaczął uczęszczać do miejscowej Szkoły Powszechnej. Od dziecka bardzo lubił chodzić do kościoła, już jako mały chłopiec został ministrantem i służył do mszy. Starsze rodzeństwo dostrzegło jego szczególne upodobanie i chęć pracy w świątyni, toteż wspólnie zdecydowali o posłaniu go na dalszą edukację do Collegium Marianum na Kopcu w Kleczy koło Wadowic (pallotyńskie gimnazjum ukończył

kilka lat później Karol Wojtyła). Było to bardzo dobre rozwiązanie, nastolatek szybko zaaklimatyzował się w nowym otoczeniu, zaczął nawet grać na tubie w szkolnej orkiestrze. W 1937 roku uzyskał świadectwo dojrzałości, następnie rozpoczął studia w Wyższym Seminarium Duchownym w Ołtarzewie³.

Wendelin Stanek w momencie śmierci rodziców był jeszcze studentem medycyny, toteż opiekę nad młodszym bratem Józefem musiał godzić z zajęciami na uczelni i zdawaniem egzaminów. Wielkim wsparciem dla niego była siostra Stefania, która jako dorosła już kobieta wzięła na siebie główny ciężar obowiązków domowych i matkowała swemu najmłodszemu braciszкови. Umożliwiło to Wendelinowi zaliczenie wszystkich egzaminów, w 1926 roku na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie uzyskał tytuł doktora wszech nauk lekarskich. Z całą pewnością było to bardzo

³ <http://rodzinarodzin.pl/index.php/stanek/dostęp> 17.09.2017

radosne wydarzenie dla całej rodziny, w którym zapewne uczestniczył mały Józek. Po studiach jego starszy brat rozpoczął pracę w Szpitalu Spółki Brackiej w Siemianowicach Śląskich i Szarleju (Tarnowskie Góry). Szybko zdobywał doświadczenie i poważanie wśród ludzi, co spowodowało, że już w 1933 roku został dyrektorem i naczelnym lekarzem Lecznicy Brackiej w Siemianowicach Śląskich. Placówka ta posiadała 160 łóżek na trzech oddziałach: wewnętrznym, chirurgicznym i położniczym. Poza funkcją dyrektora Stanek pracował jednocześnie jako lekarz ogólny. Dobrze płatna posada a także powolne usamodzielnianie się młodszego brata, wówczas już gimnazjalisty, pozwoliły Wendelinowi pomyśleć o założeniu własnej rodziny. W 1934 roku zawarł związek małżeński z Marią Samulską, w którym przyszedł na świat syn Jerzy⁴.

Wybuch II wojny światowej na zawsze odmienił życie obu braci. Dyrektor szpitala jako porucznik rezerwy został zmobilizowany, w ramach Kadry Zapasowej 5. Szpitala Okręgowego w Krakowie, do lazaretu w Jarosławiu i wziął udział w wojnie obronnej 1939 roku. Po agresji sowieckiej w wyniku ewakuacji na wschód znalazł się w obozie dla internowanych polskich żołnierzy na terenie Rumunii: w miejscowości Tulna, potem Baila Gowara i Turgucja. W maju 1940 roku, jako były oficer C.K. Armii, został zwolniony z obozu i osiedlił się w Czeladzi na terenie ówczesnej Generalnej Guberni, gdzie podjął praktykę lekarską. Formalnie rzecz biorąc był obywatelem urodzonym na terenie Słowacji (ówczesny sojusznik III Rzeszy), toteż w sierpniu 1943 roku otrzymał polecenie objęcia kierownictwa Szpitala w Czeladzi (olbrzymie braki kadrowe), co przyjął z ogromną niechęcią⁵.

W tym czasie jego brat, będący wówczas klerykiem Wyższego Seminarium Duchownego w Ołtarzewie, mimo okupacji niemieckiej ukończył studia i w dniu 7 kwietnia 1941 roku został w katedrze metropolitarnej św. Jana Chrzciciela w Warszawie wyświęcony przez abp. Stanisława Galla. O jego wielkim przywiązaniu do rodzinnej miejscowości świadczy fakt, że swoją mszę prymicyjną odprawił w dniu 14 kwietnia 1941 roku właśnie w Łapszach Niżnych (wówczas pod zarządem Słowacji). W kolejnych latach okupacji niemieckiej na tajnych kompletach studiował socjologię, jednocześnie pracował jako duszpasterz Zakładu Sióstr Rodziny Maryi na Koszykach i pełnił służbę kapelana Armii Krajowej. Po wybuchu Powstania Warszawskiego przełożeni przydzielili go do Zgrupowania „Kryśka” dowodzonego przez kpt. Zygmunta Netzera, broniącego Czerniakowa. Ksiądz Stanek, który przyjął pseudonim „Rudy”, z całą odwagą i poświęceniem uczestniczył w obronie stolicy. Wykonywał obowiąz-

⁴ Roczniki lekarski Rzeczypospolitej Polskiej na rok 1936, zawierający spis lekarzy, lekarzy-dentystów i farmaceutów oraz wykaz najważniejszych uzdrowisk polskich, pod red. S.Konopki, Warszawa, 1936, s. 989, 990; Materiały i informacje udostępnione dzięki uprzejmości J.Stanka

⁵ Ryszard Rybka, Kamil Stepan: Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935-1939. Kraków, Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego, 2003, s. 538; Materiały i informacje udostępnione dzięki uprzejmości J.Stanka

ki duszpasterza (odprawianie mszy, spowiedź, pogrzeby, śluby), ale także włączał się w działalność powstańczego sanitariatu jako prosty noszowy czy sanitariusz. Wytrwał na posterunku do końca, wraz z resztkami oddziałów Zgrupowania „Radosław” bronił już ostatnich polskich redut na Czerniakowie. Bezpośrednim świadkiem śmierci kapelana „Rudego” w dniu 23 września 1944 roku była kpr. z cenzusem Małgorzata Janina Damięcka pseudonim „Duda, Świder”, sanitariuszka Zgrupowania „Kryśka”, w okresie powojennym znana aktorka. Z całą pewnością warto tu przytoczyć fragment jej zeznań przed Główną Komisją Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce z dnia 27 stycznia 1947 roku, dotyczący zagłady Czerniakowa: „...na terenie ZUS (...) Niemcy i Ukraińcy wśród gwałtów nie pozwolili wynosić rannych z podpalonego bombami lotniczymi budynku i popełniali morderstwa” Na jej oczach oprawcy rozstrzelali kilkunastu żołnierzy AK, pięć sanitariuszek powiesili na pasach transmisyjnych w pobliskiej fabryce. Damięcka stała pod resztką ściany domu przy ulicy Solec 51, wraz z nią jej przełożony por. Stanisław Warzecki „Szumski” i kapelan Józef Stanek „Rudy”. Jeden z bandytów zastrzelił najpierw „Szumskiego” a następnie na jego własnym szaliku (bądź stule) powiesił na wystającym ze ściany drucie zbrojeniowym kapelana. Kobieta została okradziona, jednak w zbrodniarzu odezwały się chyba jakieś resztki ludzkich uczuć i jej nie zabił, wraz z ludnością cywilną opuściła stolicę. Po zakończeniu wojny złożyła zeznania dokumentujące męczeńską śmierć kapłana. Jego ciało ekshumowano w 1946 roku i przeniesiono na Cmentarz Powązkowski, w 1987 roku zostało złożone w kwaterze żołnierzy Zgrupowania „Kryśka”⁶.

Tragedii, jaka rozegrała się na Powiślu we wrześniu 1944 roku, rodzina zamordowanego księdza początkowo nie była świadoma. Wendelin Stanek, podobnie jak większość Polaków, oczekiwał w tym czasie wyzwolenia z okupacji i powrotu normalności z okresu międzywojennego, na co się jednak nie zanosilo. Nasłuchiwał zapewne wiadomości radiowych z Londynu dotyczących walk w Warszawie, szczególnie iż miał świadomość, że tam przebywa jego brat. Z całą pewnością nie mógł jednak przypuszczać, że będzie to kres życia Józefa. W dniu 7 kwietnia 1945 roku w stopniu porucznika został ponownie zmobilizowany do Wojska Polskiego i wszedł w skład załogi VI Szpitala Okręgowego w Toruniu. Następnie przełożeni skierowali go do miejscowości Ilwia (niem. Halbau, wcześniej Ilwa, obecnie Ilowa, województwo lubuskie) na tzw.

⁶ Oddziały Powstania Warszawskiego, pod. red. Ryszard Celejewski, Ludwik Kotowski, Jan Kreusch, Władysław Roman, Stanisław Sieradzki, Stefan Wyleżyński, Warszawa, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, 1987, s. 155-162; <http://lekarzepowstania.pl/osoba/malgorzatajanina-damiecka-lorentowicz-janczar-ps-duda-swider/> dostęp 17.09.2017; Bożena Urbanek: Pielęgniarki i sanitariuszki w powstaniu warszawskim 1944 r. Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1988, s. 304-305, 369; „Wojna domowa” (1966), Polska, reż. Jerzy Gruza; „Kiedy miłość była zbrodnią” (1967), Polska, reż. Jan Rybkowski; „Stawka większa niż życie” (1968), odcinek 3. „Ścisłe tajne”, Polska, reż. Janusz Morgenstern; „Kogel-Mogel” (1988), Polska, reż. Roman Załuski; „Galimatias czyli Kogel-Mogel II” (1989), Polska, reż. Roman Załuski

Ziemiach Odzyskanych, gdzie od trzech miesięcy stacjonował Szpital Garnizonowy na 100 łózek, powstały wg etatu nr 24/24 na podstawie Rozkazu Dziennego nr 131 z dnia 22 września 1945 roku, w wyniku przekształcenia 8. Polowego Ruchomego Szpitala Chirurgicznego II Armii Wojska Polskiego. W nowym miejscu zakwaterowania placówka przejęła pomieszczenia i część sprzętu po kwaterującym tam wcześniej 29. Szpitalu dla Lekko Rannych. W ten sposób objęto w czasowe posiadanie miejscowy pałac (obecnie prywatny pensjonat) oraz szkołę, kino i budynek mieszkalny przy hucie szkła. Załoga zakładu bardzo chwaliła sobie nowe miejsce pobytu, które pod względem komfortu znacznie przewyższało dotychczas zajmowane baraki i namioty w miejscowości Ruszów. Szczególnie ceniono sobie obszerne, jasne i dobrze przewietrzane pomieszczenia, bieżącą wodę i malowniczy park, który kojąco wpływał na psychikę umęczonych wojną rannych żołnierzy w okresie rekonwalescencji. W tym czasie komendantem szpitala był absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie kpt. lek. Maksymilian Mościskier (1902-1982), który był ostatnim w historii komendantem 8. Polowego Ruchomego Szpitala Chirurgicznego i pierwszym Szpitala Garnizonowego. Wydany przez niego Rozkaz Dzienny nr 110 z dnia 1 września 1945 roku doskonale opisywał atmosferę panującą w placówce bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej. W ocenie komendanta nastąpiło lekkie rozprężenie i obniżenie poziomu dyscypliny w zakresie przepisów ubiorczych i musztry (fason od lat typowy dla wojskowej służby zdrowia, stanowiący swoisty koloryt i tworzący duch korpusu) oraz zasad opuszczania miejsca zakwaterowania. Była to sytuacja typowa dla wszystkich jednostek, które po zakończeniu wojny były stopniowo demobilizowane, a żołnierze potrzebowali w pewien sposób odreagować ciężkie frontowe przeżycia. Jednak trzeba pamiętać, że dla wojskowej służby zdrowia okres wojennego pogotowia praktycznie trwał nadal, gdyż wciąż napływali ranni i ciężko okaleczeni żołnierze w ilości znacznie przewyższającej możliwości etatowe placówki. Właśnie wtedy przybył do zakładu por. dr Wendelin Stanek, by z dniem 29 października 1945 roku objąć stanowisko szefa oddziału chirurgicznego⁷. Doświadczony lekarz starał się poprawić organizację pracy, by mimo natłoku pacjentów, wszyscy oni zostali należycie przyjęci i otoczeni właściwą opieką. Nadzwyczajna sytuacja wymuszała działania mocno improwizowane np. zamiast normalnych łózek, których było zbyt mało, na specjalnych kozłach rozstawiono nosze. Znacznym wsparciem dla nowego szefa oddziału byli jego podwładni: por. Benon Rost, który w marcu 1946 roku został odkomenderowany ze szpitala celem podnoszenia kwalifikacji zawodowych a jego miejsce objął opromieniony sławą bohatera spod Budziszyna por. lek. Włodzimierz Pietkiewicz (1916-1992), kawaler Krzyża

⁷ Archiwum 105. KSzWzP SPZOZ: KSG s. 34-41; Krzysztof Kopociński, Zbigniew Kopociński, Czesław Jeśman: Wkład polskich Żydów-lekarzy wojskowych- w powstanie i rozwój Szpitala Garnizonowego w Żarach. Lekarz Wojskowy, 2014, tom 92, nr 4, s. 476-483

Walecznych, znakomity chirurg, przez najbliższe kilka lat podpora całego oddziału chirurgicznego. Rolę nie do przecenienia pełniła również siostra oddziałowa por. Maria Żuchowicz, która doskonale organizowała pracę średniego i niższego personelu, będąc niezwykle pomocną dla szefa chirurgii. Warto podkreślić, iż praca na oddziale nie była wówczas jedynym zadaniem por. dr Wendelina Stanka. Jednocześnie wszedł on w skład utworzonej przy tej placówce w dniu 1 listopada 1945 roku, na podstawie rozkazu Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego nr 41 z dnia 29 października 1945 roku, Garnizonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej (GWKL). Właśnie wtedy przybyły nowy komendant szpitala, kpt. Adam Browar Paszkowski (1916-1996), zatwierdził jej następujący skład: przewodniczący kpt. Adam Browar Paszkowski, członkowie kpt. lek. Salomon Riegelhaupt (1900-1947; ordynator oddziału ogólnego) i por. lek. Wendelin Stanek (ordynator oddziału chirurgicznego), zaś sekretarzem został świeżo zmobilizowany lekarz powstańczej Warszawy Zbigniew Badowski (1916-1991; rentgenolog), którego awansowano na stopień porucznika dopiero w dniu 28 grudnia 1945 roku. Widać zatem wyraźnie, iż działalność wojskowo-orzeczniczą wykonywali lekarze zajmujący etatowo inne stanowiska w szpitalu. Aktywność w GWKL była zatem dodatkowym, niezwykle ważnym i wymagającym koncentracji obowiązkiem personelu medycznego, który musiał znajdować dodatkowy czas, energię i siły na ponad normatywną pracę. Ordynator oddziału chirurgicznego, podobnie jak jego koledzy, musiał wygospodarować pewną część czasu na orzekanie w komisji, mimo obłożenia obowiązkami związanymi z bieżącą opieką nad chorymi i rannymi pacjentami. Praca orzecznicza w tym czasie szczególnie mocno obciążała psychikę lekarzy, gdyż zajmowali się wówczas podejmowaniem decyzji o stanie zdrowia demobilizowanych żołnierzy, w tym wielu bardzo ciężko okaleczonych⁸. Por. dr Wendelin Stanek, weteran dwóch wojen światowych, sam ciężko doświadczony przez los śmiercią ukochanego najmłodszego brata, coraz gorzej znosił trudy żołnierskiego życia, choć zawsze świecił młodszymi stażem kolegom przykładem obowiązkowości i pracowitości. Cieszył się dużym zaufaniem i szacunkiem załogi o czym świadczy fakt, że w marcu 1946 roku został dodatkowo także członkiem Oficerskiego Sądu Honorowego w swoim szpitalu. Pół roku niezmiernie ciężkiej pracy na kilku etatach wyczerpało możliwości fizyczne i psychiczne Stanka, który orzeczeniem GWKL w dniu 28 kwietnia 1946 roku, ze względu na zły stan zdrowia, został zwolniony do rezerwy. W połowie następnego miesiąca cały szpital został translokowany do miejscowości Żary (niem. Sorau), gdzie

⁸ Ibidem; Archiwum 105. KSzWzP SPZOZ: KSG s. 1-36; Centralne Archiwum Wojskowe: TAP 990/64/199; Instytut Pamięci Narodowej: BU01937318; Zbigniew Kopociński, Krzysztof Kopociński, Czesław Jeśman: Płk dr med. Jerzy Rowiński „Jurand” (1906-1998) i mjr lek. Zbigniew Badowski „Dr Zbigniew” (1916-1991) - w hołdzie lekarzom Powstania Warszawskiego ze Szpitala Garnizonowego w Żarach. Lekarz Wojskowy, 2015, tom 93, nr 4, s. 363-367; Krzysztof Kopociński, Zbigniew Kopociński, Czesław Jeśman: Lekarze szpitala..., op. cit., s. 302, 312, 328

rozlokował się w budynkach byłego niemieckiego Brandenburskiego Zakładu Psychiatrycznego (po licznych przekształceniach zakład przyjął nazwę 105. Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią i do chwili obecnej stacjonuje w stolicy polskich Łużyc). Oddziałem chirurgicznym, po odejściu por. dr. W.Stanka, od 23 maja 1946 roku kierował por. lek. Aleksander Nitoń (1914-2003)⁹.

W 1947 roku dr Wendelin Stanek powrócił do swych Siemianowic Śląskich, gdzie w dalszych latach pracował na różnych stanowiskach w cywilnej służbie zdrowia (lekarz miejski, lekarz sportowy, lekarz Wojskowych Zakładów Mechanicznych). Zmarł w wieku 63 lat w Siemianowicach Śląskich w dniu 15 grudnia 1960 roku, pochowany tam na Cmentarzu Parafii Zmartwychwstania Pańskiego przy ulicy Michałowickiej¹⁰.

Modląc się w kaplicy pw. ks. Józefa Stanka, która znajduje się w Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, warto objąć także ciepłym wspomnieniem jego starszego brata por. dr. Wendelina Stanka, śląskiego lekarza, weterana dwóch wojen światowych, który włożył wiele serca i trudu, aby po śmierci swych rodziców wychować młodszego braciszka na porządnego człowieka. Z całą pewnością odniósł na tym polu wielki sukces, o czym zawsze powinno się pamiętać.

Ryc. 2 Pałac w Iłowej jako siedziba 8. Polowego Ruchomego Szpitala Chirurgicznego a następnie Szpitala Garnizonowego, Iłowa, 1945, udostępnione dzięki uprzejmości K.Klimkiewicza

⁹ Archiwum 105. KSzWzP SPZOZ: Historia 105 Wojskowego Szpitala Garnizonowego s. 8-34; KSG, s. 36-70; Zbigniew Kopociński, Krzysztof Kopociński, Czesław Jeśman: Dzieje Wojskowej Komisji Lekarskiej w Żarach 1945-2015. Żary, wyd. Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 2015, s. 78; Zbigniew Kopociński, Krzysztof Kopociński, Czesław Jeśman: 105 Szpital Wojskowy w Żarach. Duma Ziemi Lubuskiej. Żary, wyd. Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 2014, s. 120-121

¹⁰ Materiały i informacje udostępnione dzięki uprzejmości J.Stanka

Ryc. 3 Kaplica pod wezwaniem
błogosławionego ks. Józefa Stanka,
Muzeum Powstania Warszawskiego,
2016, archiwum autorów

Ryc. 4
Obraz z wizerunkiem
błogosławionego ks.
Józefa Stanka
z kaplicy w Muzeum
Powstania Warszaw-
skiego, 2016,
archiwum autorów

